

Απαντήστε, παρακαλώ, μονολεκτικά

Β' Μέρος

Όλα τα ζητήματα που τίθενται προς συζήτηση απαντώνται με σχηματοποιημένα, απλουστευτικά σχήματα στα οποία οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να τοποθετηθούν σαν να πρόκειται να ποντάρουν στο «μαύρο» ή το «κόκκινο».

Η παραπάνω παράγραφος ήταν το μοτίβο πάνω στο οποίο εστιάστηκε το πρώτο μέρος του κειμένου, που δημοσιεύτηκε στον ίδιο χώρο την περασμένη Πέμπτη.

Σ' αυτό το δεύτερο μέρος θα θέλαμε να σας παραθέσουμε δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα (από τα πολλά που θα μπορούσαμε να βρούμε), που σχετίζονται με θέματα άμεσης επικαιρότητας, τα οποία και καταδεικνύουν το μέγεθος του προβλήματος που ήδη αναφέραμε.

Από τα θέματα πανελλαδικού ενδιαφέροντος θα επιλέξουμε αυτό που αφορούσε στις εσωκομματικές διαδικασίες για την ανάδειξη του νέου προέδρου του ΠΑΣΟΚ. Οι ψηφοφόροι του κόμματος, αλλά και οι λοιποί πολίτες, κλήθηκαν να ψηφίσουν ή απλώς να πάρουν θέση για το ποιος από τους δύο υποψηφίους (ο τρίτος υποψήφιος διεκδικούσε τη θέση του «μπαλαντέρ»), μπορεί να ανταποκριθεί στα καθήκοντα του προέδρου.

Η συζήτηση, η οποία και προσέλαβε διαστάσεις ύψιστης σημασίας γεγονότος, εξελίχθηκε εντέλει σε μια σκιαμαχία ανάμεσα στους πρωταγωνιστές και στα επιτελεία τους, που αντί να αναδείξει πολιτικά προτάγματα και ιδεολογικές θέσεις, περιέπεσε σε ένα φθηνό ρεάλιτι σόου.

Όποιος από τους ψηφοφόρους και τα μέλη έθετε ζητήματα ουσίας, αρνούμενος να απαντήσει στο δίλημμα: Παπανδρέου ή Βενιζέλος, όποιος υπερασπιζόνταν την ανάγκη επαναδιατύπωσης ενός ιδεολογικού πλαισίου θέσεων και αρχών, που θα αποτελούσε τον καμβά πάνω στον οποίο θα υφαίνονταν η κουβέντα, θεωρούνταν από αναχρονιστικός έως αριβίστας (που αρνούνταν να πάρει θέση).

Εντέλει η όλη διαδικασία υποβαθμίστηκε δεόντως, για να αντιμετωπιστεί και από τους ίδιους ακόμη τους ψηφοφόρους, ως ένα ευχάριστο πανηγυράκι «συμμετοχικής δημοκρατίας», που έδωσε χρώμα στην καθημερινότητά τους.

Αποτέλεσμα, στο διάστημα που μεσολάβησε από την εκλογή του προέδρου, το κόμμα του ΠΑΣΟΚ να πελαγοδρομεί αναζητώντας ρότα. Το μέλλον επαφίεται στις συνεδριακές διαδικασίες, όπου και πάλι (όπως τουλάχιστον διαφαίνεται) τα καίρια ζητήματα θα παραπεμφθούν στις ελληνικές καλένδες, στο όνομα της επίπλαστης ενότητας.

Το δεύτερο παράδειγμα το αντλούμε από την τοπική επικαιρότητα. «Μέγας χαμός» έγινε στην πόλη μας, μ' αφορμή την «υπόθεση Μανέα». Οι μισοί πλειοδοτούσαν σε βάρος των άλλων μισών για το αν και κατά πόσο πρέπει να νοιώθουμε υπόλογοι επειδή ο δωρητής κ. Μανέας, εκνευρισμένος απέσυρε την προσφορά του.

Θέλετε τα λεφτά, ναι ή όχι; Ήταν το κυρίαρχο ερώτημα, στο οποίο έπρεπε να τοποθετηθείς μονολεκτικά.

Όσοι επιχειρούσαν να συντάξουν μια ολοκληρωμένη απάντηση, προσμετρώντας όλες τις παραμέτρους της υπόθεσης ήταν εν δυνάμει ύποπτοι. Όσοι αναζητούσαν τη νομική διασφάλιση της δωρεάς, κωλυσιεργούσαν σκοπίμως. Όσοι έθεταν προβληματισμούς παραπέμπονταν στο πυρ το εξώτερον. Όλοι τους δε, έπρεπε να

απολογηθούν διότι η στάση τους εναντιώνεται στο μέλλον των παιδιών που θα στεγάζονταν στον μελλοντικό χώρο ημιαυτόνομης διαβίωσης.

Δημοσιογραφικά επιτελεία, πολιτικοί παράγοντες, σύλλογοι και πρόσωπα, έκαναν τη δωρεά λάβαρο και την περιέφεραν παντού. Αφορισμοί, φωνές άκριτες, οδυρμοί.

Η «κοινή λογική», αυτή που όλοι υπερασπίζονται αλλά ελάχιστοι διαθέτουν, πήγε περίπατο, ως συνήθως.

Η μόνη λογική που πρυτάνευσε ήταν αυτή που ήθελε τους Σερραίους ανίκανους, μ' αφορμή την υποτιθέμενη απόρριψη της δωρεάς, να πάρουν την τύχη της πόλης στα χέρια τους. Για τα μύρια όσα ζητήματα της καθημερινότητάς μας, αυτά που καθιστούν τη ζωή μας αβίωτη, ουδείς βέβαια θίγεται.

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πολλά αντίστοιχα παραδείγματα, που δίνουν αυτό το στίγμα της ανωριμότητας που κρίνει εν πολλοίς τα πεπραγμένα του δημόσιου βίου μας. Πρόκειται στην ουσία για έλλειψη πολιτικής παιδείας ή ακόμη και για έλλειψη παιδείας διαλόγου. Η κριτική θεώρηση των γεγονότων προϋποθέτει άρτια ενημέρωση, εκδήλωση ενδιαφέροντος, διασταύρωση πληροφοριών, ανταλλαγή σκέψεων και διαύγεια νου.

Η αλήθεια είναι πως τα παραπάνω στοιχεία δεν διατίθενται στην «πολιτική αγορά» της χώρας μας. **Η «αγορά» αυτή θέλει τον πολίτη καθισμένο στον καναπέ του, απλό παρατηρητή των εξελίξεων, αυτών που άλλοι διαμορφώνουν για τον ίδιο. Ένα δικαίωμα στην ουσία του έχει μείνει, του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι και αυτό στην ουσία προσχηματικό, αφού οι όροι του «παιχνιδιού» δείχνουν προκαθορισμένοι. Αυτή ακριβώς την αίσθηση υπηρετούν με «επαγγελματική συνέπεια» και τα ΜΜΕ που στην πλειονότητά τους καλλιεργούν την «παραφιλολογία» και τον «κατινισμό» στο όνομα των μετρήσεων και των τεραστίων συμφερόντων που ορθώνονται από πίσω τους.**

Εύλογα λοιπόν ο πολίτης υποπίπτει στη σαγήνη των απλουστεύσεων αφού αυτό «διδάσκεται» σε καθημερινή βάση από τα πρώτα του χρόνια στο σχολείο μέχρι τα βαθιά του γεράματα.

Η αντίσταση σ' αυτή τη λογική επαφίεται αποκλειστικά και μόνον στον ίδιο τον πολίτη, που καλείται, πρωτίστως, να καλλιεργήσει την κριτική του σκέψη. Ερεθίσματα και σημεία αναφοράς στα οποία θα μπορούσε να καταφύγει υπάρχουν, αυτό που χρειάζεται είναι να κάνει το ένα βήμα εμπρός. Τα υπόλοιπα θα ακολουθήσουν.